

De rechtspraak naar aanleiding van art. 56 wetboek van strafrecht

<https://hdl.handle.net/1874/237630>

A 40192
1894

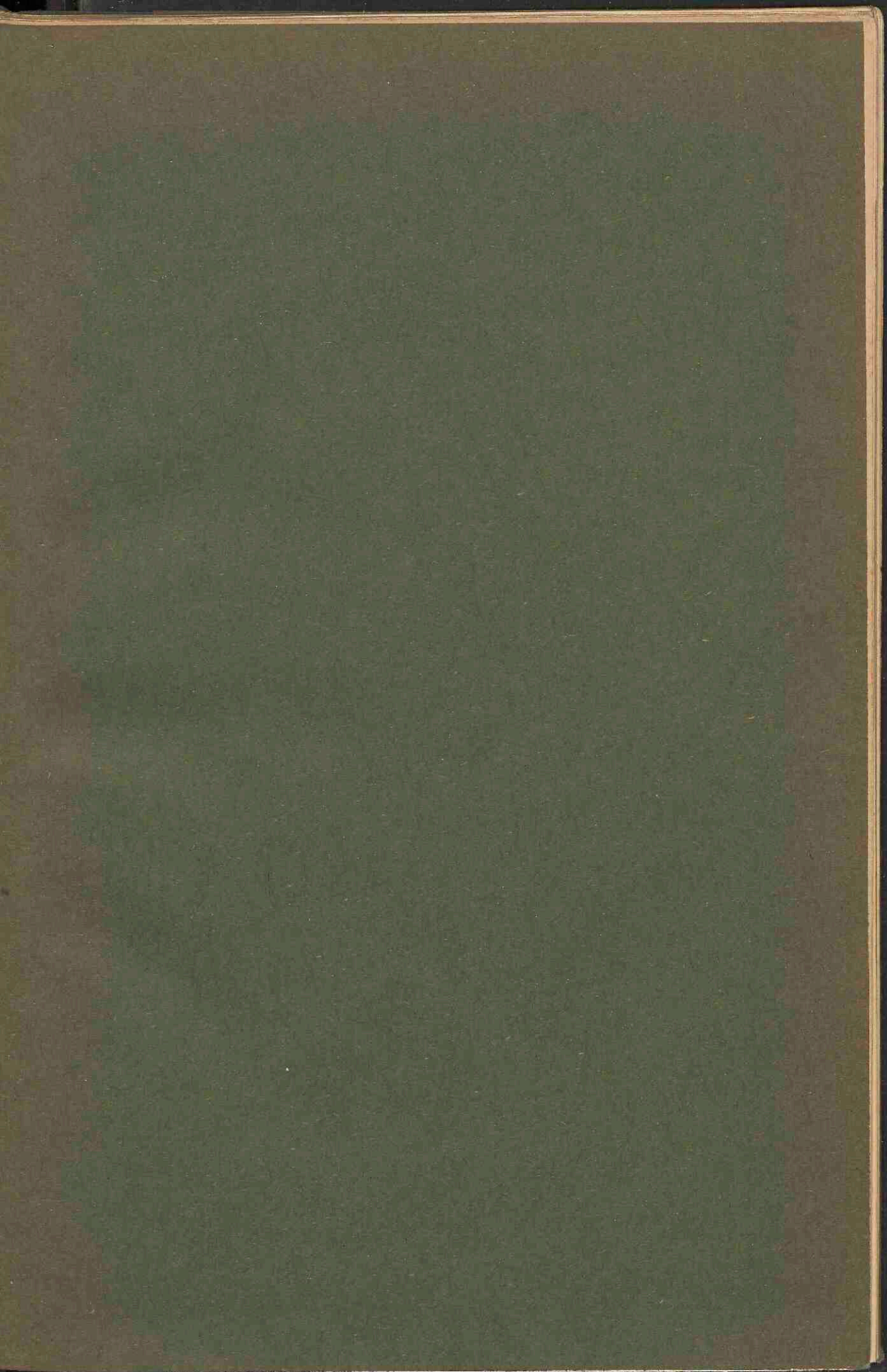
Jur 15 Juni 189

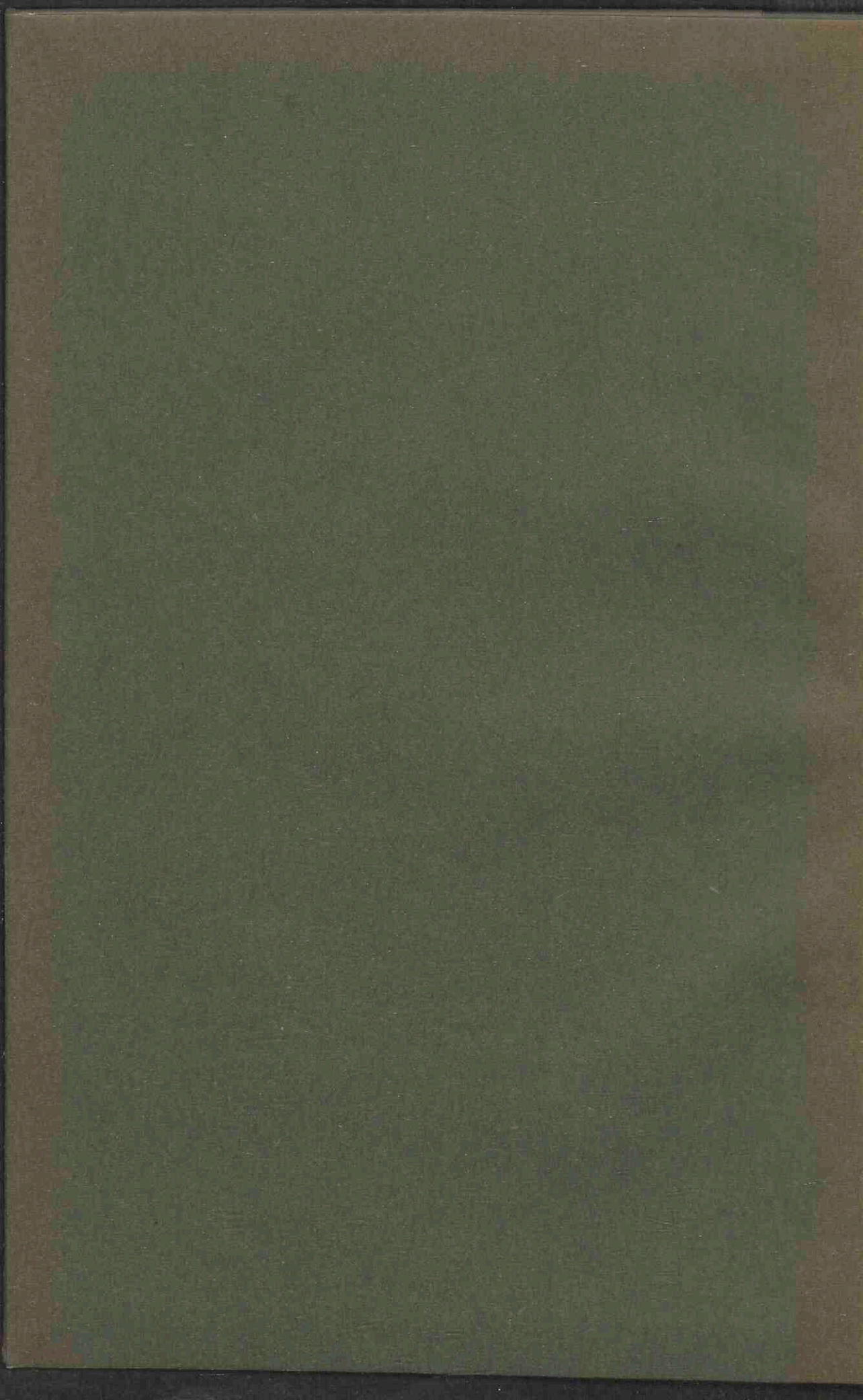
P. TEN BOKKEL HUININK.

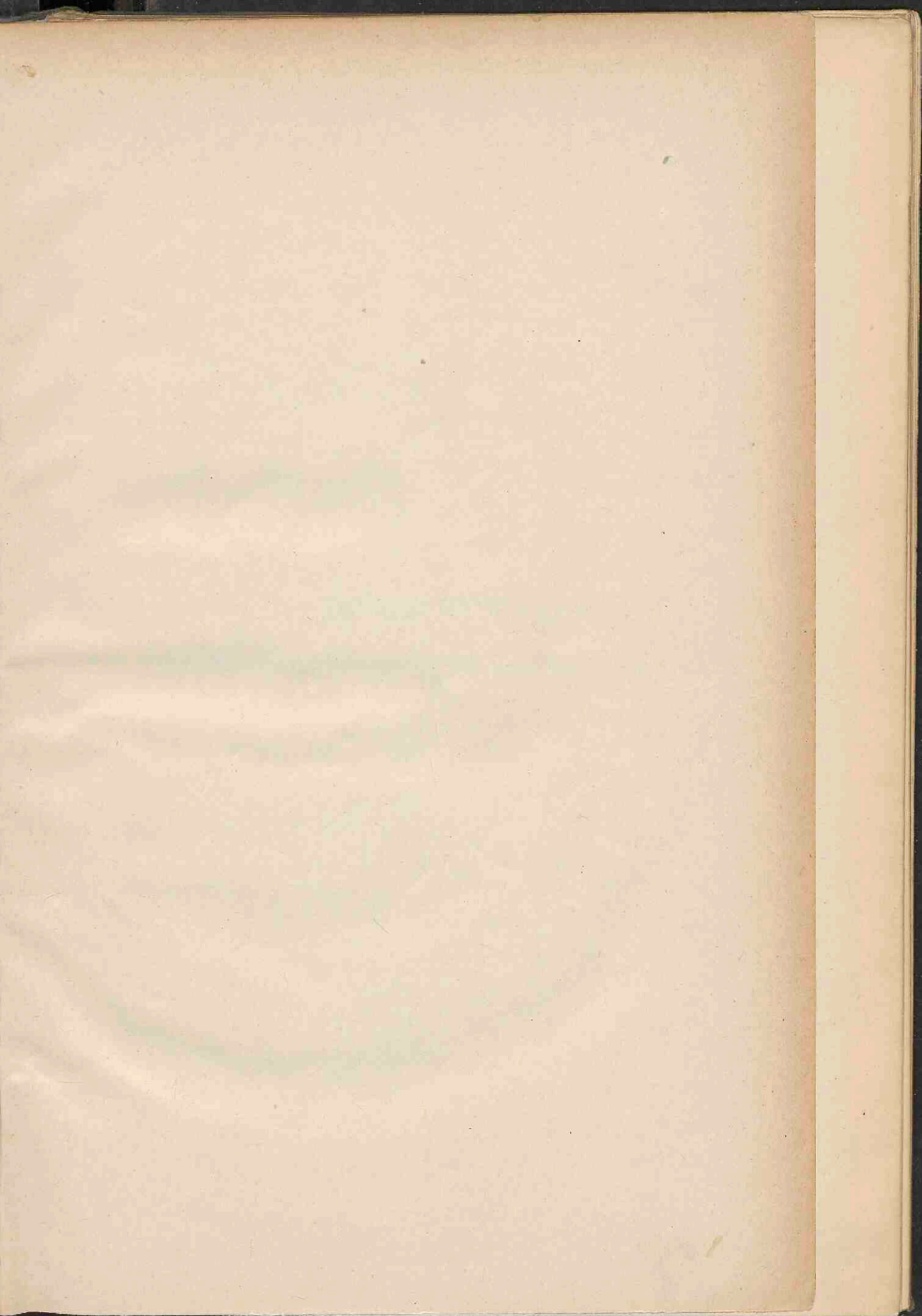
DE RECHTSPRAAK

naar aanleiding van art. 56 Wetboek van Strafrecht.

A. qu
192

DE RECHTSPRAAK

naar aanleiding van Art. 56 Wetboek v. Strafrecht.

Typ. J. VAN BOEKHOVEN. — Utrecht.

DE RECHTSPRAAK

naar aanleiding van art. 56 Wetboek van Strafrecht.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

Doctor in de Rechtswetenschap

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

MR. M. S. POLS,

Hoogleraar in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAAT DER UNIVERSITEIT

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN DE

FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

TE VERDEDIGEN

op Vrijdag den 15^{den} Juni 1894, des namiddags ten 2½ ure,

DOOR

DIRK TEN BOKKEL HUININK,

geboren te Oud-Alblas.

UTRECHT.

A. H. TEN BOKKEL HUININK.

1894.

157 10 31 1894

AAN MIJN MOEDER EN GROOTVADER.

Aan het einde van mijne Academische studie gekomen is het mij eene aangename taak U allen, Hooggeleerde Heeren, professoren der Juridische faculteit mijn hartelijken dank te betuigen voor het onderwijs van U genoten, en inzonderheid U Hooggeleerde POLS, Hooggeachte Promotor voor de vriendelijke hulp en wetwillendheid bij de samenstelling van dit proefschrift mij verleend.

Voorts allen, die op welke wijze ook, tot mijne vorming hebben bijgedragen en mijn studie hebben bevorderd, zij mijn oprechte dank betuigd.

INLEIDING.

De bepaling van art. 56 W. v. Sr.: „*Staan meerdere feiten, ofschoon elk op zich zelf misdrijf of overtreding opleverende, in zoodanig verband, dat zij moeten worden beschouwd als ééne voortgezette handeling, dan wordt slechts ééne strafbepaling toegepast, bij verschil die, waarbij de zwaarste hoofdstraf is gesteld,*” treffen we in onze wetgeving voor het eerst aan in het ontwerp der Staatscommissie van 1875, art. 66.

Na het advies van den Raad van State in 1877 is dat art. verbeterd in het eerste en vervolgens ongewijzigd in het tweede regeeringsontwerp, dat 3 Maart 1881 wet is geworden, overgenomen.

Het art. komt vrij wel overeen met de bepaling, die Mr. VAN DEINSE in zijn „Algemeene beginselen van Strafrecht, 1860, blz. 403” ons van het voortgezette misdrijf geeft: „herhaling van feiten, die ieder op zich

zelf reeds een bepaald misdrijf daarstellen, doch die te zamen wegens derzelve onderling verband slechts als één misdrijf te beschouwen zijn."

Terecht vinden we het art. onder den samenloop geplaatst; het is toch niet anders dan een concursus realis, al wordt het om het nauwe verband tusschen de verschillende strafbare feiten afzonderlijk behandeld en aan de regelen, die voor den meerdaadschen samenloop gesteld zijn, onttrokken.

Vóór 1886 behandelde het W. v. Sv. artt. 207/208 den samenloop, doch daaronder kwam het delictum continuatum niet voor.

Het gemis van die opname werd vóór 1886 niet gevoeld, omdat bij den concursus realis zoowel als bij den concursus idealis het absorpsiestelsel, i. e. poena maior absorbet minorem, destijds bij ons in zwang was.

Toen echter terecht bij het ontwerp Swb. ten opzichte der straf onderscheid tusschen den concursus realis en idealis werd gemaakt, was opname als afzonderlijke strafbare handeling, wjl feitelijk concursus realis, noodzakelijk geworden.

Die opname bewaarde ons voor een eindeloozen strijd, zooals die in Duitschand werd gevoerd, naar gelang men al of niet in de artt. 73/74 van het Deutsche Swb.,

wijl niet uitdrukkelijk genoemd, het beginsel opgenomen moest achten en betreffende de straf, die daarbij moest worden toegepast.

Voor zoover men meende, dat het D. Swb. dat misdrijf in zich bevat, treft men daar tal van theoriën aan voor het *delictum continuatum*, de een deze, de ander gene vereischten als criteria aangevende.

Onze wetgever spreekt van een nauw verband, waardoor meerdere feiten ééne voortgezette handeling uitmaken, maar laat het geheel aan den rechter over als genoegzaam bekwaam dat verband op feitelijke gronden uit te maken.

Bij ons hebben we nu dienaangaande weinig of geen theoriën, zooals bij de Duitschers, waarvan de voornaamste zijn die van:

KÖSTLIN „System des Preussischen Strafrechts,” die ons blz. 149 als vereischten stelt: sub- en objectieve eenheid en gelijksoortigheid van handeling en daarbij vooral subjectieve eenheid op den voorgrond plaatst als algemeen vereischte voor alle voortgezette misdrijven, terwijl de twee andere essentialia, gelijksoortigheid van handeling en objectieve eenheid, bij sommige achterwege kunnen blijven.

SCHWARZE „Zur Lehre von dem sogenannten fort-

gesetzten Verbrechen," Erlangen 1857, blz. 56, die het kenmerk legt in de ondeelbaarheid van het object. Eenheid van besluit, zegt SCHWARZE, is geen vereischte om een voorgezet delict aan te nemen.

Volgens dezen geleerde kan het delictum continuatum zich slechts bij enkele misdrijven voordoen als echtbreuk, misbruik van vertrouwen enz., omdat door de eerste schending het gehele recht geschonden wordt en dit recht geheel en al het voorwerp van het misdrijf uitmaakt. Daarentegen komt het niet voor bij de eigendomsmisdrijven, bij die tegen het leven, de eer en de vrijheid, wijl hier deelbaarheid regel is.

HÄLSCHNER „System des Preussischen Strafrechts" I. blz. 502 sqq., die boven alles eischt: eenheid van opzet en daarnaast, doch van minder gezag, eenheid van object en gelijksoortige handelingen.

JOHN „Die Lehre vom fortgesetzten Verbrechen und von der Verbrechenkonkurrenz," Berlin 1860, blz. 22, die het kenmerk ziet in een deelbaar recht als object, eenheid van opzet en meer dan een recht verkortende daad.

VON BURI „Einheit und Mehrheit von Verbrechen," 1879, die alle bestaande theoriën omver werpt en daarvoor zijn theorie van de „gesetzliche Einheit" in de plaats geeft.

Ten slotte MELJER „Lehrbuch des Deutschen Strafrechts,” 1875, blz. 326 en SCHÜTZE, Lehrbuch des Strafrechts,” 1874, blz. 195, die geen bepaalde criteria stellen, die in elk geval van delictum continuatum aanwezig zouden moeten zijn.

Slechts hierin komen zij bijna allen overeen, dat, om door onderscheidene misdadige feiten één eenig misdrijf daar te stellen, er tusschen die vele daadzaken een bepaalde eenheid en een onwrikbaar verband moet aanwezig zijn, te beoordeelen naar den aard der handeling zelve.

Overigens geven hunne beschouwingen, hoe scherpzinnig ook uiteengezet, in stede van bepaalde, slechts aanleiding tot de meest uiteenloopende resultaten.

Deze onderscheidene theoriën en nog anderen zijn meer uitvoerig besproken in de dissertatiën van Mr. J. B. BREUKELMAN, Leiden, 1882 en Mr. L. E. VAN PETERSOM RAMRING, Utrecht, 1885, die ten slotte als hunne meening ons te kennen geven, dat men zich geen vaste theorie voor het delictum continuatum te vormen heeft, maar nu eens deze dan gene criteria dat verband van art. 56 te zamen opleveren, en die eenheid te weeg brengen, die het voortgezet misdrijf vereischt.

Echter willen we ons hiermede niet langer bezig houden, maar veel meer trachten na te gaan, welke criteria de verschillende rechterlijke colleges in hunne vonnissen hebben gesteld en of er een bepaalde richting dienaangaande in hunne respectieve uitspraken is waar te nemen.

DE RECHTSPRAAK.

Hebben we in de inleiding reeds gezien, hoe art. 56 is ontstaan en waarover het handelt, een eigenlijke definitie, een begrip, wat het voortgezette delict is, geeft het art. niet.

Slechts moet er een verband zijn tusschen de meerdere feiten om ééne voortgezette handeling te kunnen geven.

De M. v. T. laat de beslissing, of in een bepaald geval een voortgezette handeling aanwezig is, aan den rechter over en stelt haar voor als een bloot feitelijke vraag, maar geeft schijnbaar in strijd daarmee vervolgens de rechtskundige kenmerken aan.

Hieruit blijkt reeds, dat de vraag niet een zuiver feitelijke is, maar tevens een vraag van rechtskundige beoordeeling der feiten.

In elk bijzonder geval doet zich een dubbele vraag voor:

1°. bestaat tusschen de verschillende feiten feitelijk een nauw verband, zoo ja, welk verband?

2°. is dat feitelijk verband van zoodanigen aard, dat die feiten moeten worden beschouwd als ééne voortgezette handeling in den zin van art. 56?

Voor deze laatste vraag is een opvolging van overeenstemmende feiten alleen niet voldoende, daartoe is meer noodig, moet iets aanwezig zijn, wat rechtskundig veroorlooft de volgende feiten als eene voortzetting van het eerst gepleegde feit te beschouwen.

Vooraf met het oog op de bevoegdheid van den H. R. tot cassatie is het noodig deze onderscheiding te maken.

In hoeverre er een feitelijk verband bestaat tusschen verschillende handelingen, en waarin het bestaat, is een feitelijke vraag uitsluitend aan den *judex facti* behoorende en dus aan de contrôle van den Hoogen Raad ontsnappende.

Niet elk verband leidt nu noodzakelijk tot het aannemen van voortzetting, daarvoor is een verband noodig, dat aan zekere voorwaarden voldoet, die wel is waar niet uitdrukkelijk in de wet zijn gesteld, doch blijkens de *M. v. T.* aan de beoordeeling van den rechter in elk gegeven geval zijn overgelaten, maar niet noodzakelijk

bij uitsluiting aan het oordeel van den *judex facti*, omdat het daarbij kan gelden eene interpretatie van art. 56, dus van de wet, en in zooverre aan de contrôle van den H. R. onderworpen.

Aldus wordt het blijkbaar ook door den H. R. opgevat, die meermalen zijn oordeel over die kenmerken heeft uitgesproken en eens zelfs (zie het arrest van den H. R. blz. 32) een beslissing casscerde op grond, dat door den rechter a quo ten onrechte uit een bestaand en uitdrukkelijk aangógeven feitelijk verband tot het bestaan van voortzetting was geconcludeerd.

In de meeste gevallen zal wel is waar de H. R. geen beslissing op dat punt kunnen geven, met name wanneer de rechter a quo het bestaan van een feitelijk verband heeft ontkend, terwijl in vele gevallen de juridieke beslissing zoo nauw samenhangt met de feitelijke, dat ze niet te scheiden zijn en de H. R. niet verder kan gaan dan te verklaren, dat het geheel der beslissing geen aanleiding geeft tot bezwaar met het oog op art. 56, wat de H. R. somtijds gedaan heeft; maar waar die scheiding mogelijk is, blijft de H. R. bevoegd om ten aanzien van de rechtskundige beslissing van haar recht van cassatie gebruik te maken.

De M. v. T. licht ons in, hoe dat verband is uit te

maken; echter bindt hare opvatting den rechter volstrekt niet, dwingt hem niet deze als de juiste leer aan te merken en is hij derhalve geheel vrij in dezen zijn eigen inzicht te volgen.

Beschouwen we eerst nader de M. v. T., dan zien we, hoe zij 3 vereischten stelt en een theorie geeft voor alle gevallen, die we later zien zullen, dat nog al eens in onze rechtspraak is gevolgd.

Haar hoofdvereischte is, dat de verschillende feiten de uiting moeten zijn van één misdadig besluit of opzet en bijgevolg, zegt zij, kan een voortgezet misdrijf ook alleen ontstaan uit de vereeniging van meerdere gelijksoortige feiten.

Wijl het plegen van in aard geheel verschillende misdrijven, hoe spoedig die ook op elkaar gevolgd zijn, nooit als de uitvoering kunnen beschouwd worden van een en hetzelfde misdadige opzet, zoo kunnen diefstal en doodslag of mishandeling nooit ééne voortgezette handeling opleveren, al wordt dan ook het laatste gepleegd om de hinderpalen, die zich bij de eerste voordoen, uit den weg te ruimen, noch belediging en mishandeling, al dient de laatste om denzelfden wrok te koelen, waarin de eerste haren oorsprong heeft.

Eenheid van besluit of opzet, daar komt het bij haar dus vooral op aan.

Daarnaast eischt zij, dat de handelingen elkaar snel opvolgen en gelijksoortigheid der handelingen, doch het laatste als een uitvloeisel van eenheid van opzet.

In de eerste plaats willen we nader verklaren, wat zij onder eenheid van besluit of opzet verstaat.

Iedere handeling bestaat uit drieërlei elementen:

Wil, materieelen daad en gevolg. Opzet is nu de wil gericht op een materieelen daad en een bepaald gevolg van dien materieelen daad. Eenheid van opzet is er dan aanwezig, als er bij meerdere misdrijven eenzelfde opzet in werking is geweest, als die verschillende strafbare feiten de uitvoering zijn van één opzet. In dezen zin nu is eenheid van opzet in eene engere beteekenis opgevat.

Beschouwen we het daarentegen in ruimeren zin als een opzet, dat een bepaald doel voor oogen heeft, vormende a. h. w. het brandpunt van den misdadigen wil, dan kan men ook nog volgens sommigen spreken van eenheid van opzet en kan men daarvan gewagen, ook al zijn de feiten, die gepleegd zijn, niet gelijksoortig, b.v. men doodt iemand om hem te kunnen berooven; dan meent men daarmee het einddoel, dat men met die verschillende misdrijven wil bereiken.

In engeren zin brengt het de gelijksoortigheid der

handelingen met zich en hangt het daarmee noodzakelijk samen.

Daarom vloeit echter uit gelijksoortigheid der handelingen nog niet altijd eenheid van opzet voort, zooals we later zien zullen in een beslissing van den H. R. van 2 Febr. '91.

Zooals we reeds zagen, keurde SCHWARZE eenheid van besluit af om de groote vaagheid, die het zou kenmerken, maar is het daarentegen een hoofdvereischte bij HÄLSCHNER, die het dan in engeren zin bezigt.

Zien we welke vereischten de M. v. T. eens vooral meent te moeten stellen, dan is blijkbaar de engere opvatting van eenheid van opzet daarin gehuldigd, omdat zij gelijksoortigheid van handelingen noodzakelijk daarbij acht. Ook de H. R. in een arrest van 21 Nov. '92 sluit zich daarbij aan, waar zij zegt, dat zoodanige eenheid van handeling, als art. 56 eischt, niet bestaan kan, waar de feiten ongelijksoortig zijn.

Vervolgens spreekt de M. v. T. van snel opvolgende handelingen. Ofschoon het hare bedoeling is bepaalde regelen te geven om het verband van art. 56 althans in het algemeen weer te geven en al sluit zij niet uit, dat daarnaast zich andere feitelijke verschijnselen kunnen voordoen, die dat verband te duidelijker aanwijzen, zoo

is het begrip snelopvolgende handelingen al heel subjectief en kan de eene rechter hieromtrent eene geheele andere meening hebben dan de andere.

Ten slotte stelt zij uitdrukkelijk als vereischte, dat de strafbare feiten gelijksoortig moeten zijn, want zegt zij, dit volgt noodzakelijk uit de eenheid van besluit. Gelijksoortige handelingen zijn nu verschillende feiten, die zich zoo moeten voordoen, dat elk daarvan het strafbare feit moet opleveren, dat onder dezelfde qualificatie als de vorige feiten valt; geheel identiek behoeven zij daarom nog niet te zijn, bv. een misdrijf met verzwarende omstandigheid naast een enkelvoudig misdrijf, bv. de strafbare feiten van art. 310 en 311° Swb.

Dat die twee ééne voortgezette handeling kunnen opleveren, volgt uit art. 56 zelf, nl. „dan wordt slechts eene strafbepaling toegepast, bij verschil die, waarbij de zwaarste hoofdstraf is bedreigd.”

1. Reeds kort na de inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafrecht vinden we een vonnis, gegeven door de arrondissements-rechtbank te Utrecht 14 Nov. 1887, aangehaald in het W. v. h. R. n°. 5487, waarbij art. 56 is toegepast.

De zaak droeg zich aldus voor: een knecht van

een Verzekeringsmaatschappij te Utrecht had een postwissel heimelijk uit de brievenbus van haar kantoor weggenomen, nog dienzelfden dag valsche handteekeningen geplaatst op het aan de keerzijde van dien wissel ter invulling voor endossement geplaatst formulier en daarop den wissel, als waren endossement en quitantie echt en onvervalscht ten postkantore aldaar aangeboden, ten einde daarop betaling te ontvangen.

De arr.-rb. nam aan op grond van art. 310 Swb., dat hier het misdrijf van diefstal aanwezig was, op grond van art. 225 Swb. valscheheid in geschrifte tweemaal gepleegd en op grond van al. 2 van laatstgenoemd art. opzettelijke gebruikmaking van een vervalscht geschrift, als ware het echt en onvervalscht, drie misdrijven, die als ééne voortgezette handeling moeten worden beschouwd en dus onder art. 56 gebracht.

Wij hebben ons hierbij uitsluitend af te vragen, welke feitelijke verschijnselen zich in dit concrete geval voordeden en den rechter tot richtsnoer kunnen hebben gediend om ééne voortgezette handeling aan te nemen.

Eenheid van besluit in engeren zin is hier niet aanwezig, immers kunnen in aard verschillende feiten niet als de uitvoering van een en hetzelfde misdadige opzet worden beschouwd; in ruimeren zin daarentegen, zoodat

het met het einddoel, dat men zich voor oogen stelde, een geheel uitmaakt, kan men het hier aannemen.

Het vervalschen, het zich toeëigenen en het gebruik maken van het vervalschte stuk toch, beoogden hetzelfde nl. om het op den postwissel vermelde bedrag zich wederrechtelijk toe te eigenen ten nadeele der maatschappij, om aldus zijne begerte, die hem tot die strafbare handeling aandreef, te kunnen vervullen.

Gelijksortigheid der handelingen treffen we hier evenmin aan, alleen snelopvolgende handelingen, daar alle 3 strafbare feiten op éézelfden dag zijn gepleegd.

Volgens sommigen is dit vooral een niet te vergeten bestanddeel, volgens anderen o. a. KÖSTLIN komt de tijd er in het geheel niet op aan, die ook nog een delictum continuatum aanneemt, als een bepaald strafbaar feit in Januari en December gepleegd wordt, mits er maar eenheid van besluit was om bv. het geheele jaar door datzelfde strafbare feit te plegen.

Daarnaast komt hier voor eenheid van object.

Onder object verstaan we datgene, waartegen de handeling wordt verricht, dat door de handeling wordt getroffen.

Het moet noodzakelijk een persoon zijn en wel een

ander dan het subject; dit volgt reeds uit het begrip van strafbare handeling, dat het bestaan ten opzichte van een ander noodzakelijk vordert.

Het gewone taalgebruik is eenigszins anders; gewoonlijk beschouwt men als object van het misdrijf het voorwerp, waarop de handeling wordt verricht, bij diefstal het gestolene enz.

Juridiek is deze opvatting onbruikbaar en geeft aanleiding tot verwarrende onderscheidingen als persoonlijke en onpersoonlijke objecten en de laatsten weer met of zonder juridiek karakter.

De bestolene is echter object.

In Duitschland echter is deze zienswijze nog lang niet algemeen erkend, wat ons reeds bleek uit de vroeger aangehaalde theoriën.

In overeenstemming daarmee en met Mr. A. J. VAN DEINSE blz. 322 geeft Mr. J. B. BREUKELMAN als object aan, het recht, dat door het misdrijf is geschonden.

Eenhoud van object is hier aanwezig, immers alle 3 strafbare handelingen zijn gericht tegen een zelfde persoon, hier de Verzekeringsmaatschappij, ten einde haar tot het bedrag van den wissel te benadeelen.

De feiten, die den rechter dus aanleiding gaven hier een delictum continuatum aan te nemen, waren dus:

eenheid van besluit, maar in ruimeren zin, snel opvolgende handelingen en eenheid van object.

Dat deze beslissing niet in overeenstemming is met de M. v. T. valt ons dadelijk in het oog. We wagen het hieruit te concludeeren, dat de Rb. geen bepaalde criteria voor alle gevallen eischt, maar van meening is, dat nu eens deze dan gene feitelijke verschijnselen, dat verband van art. 56 opleveren, een resultaat, waartoe naast enkele Deutsche schrijvers als MELJER en SCHÜTZE, ook Mr. J. B. BREUKELMAN komt.

2°. Het P. v. J. 1890, n°. 93, haalt een vonnis van de arr.-rechtbank te Amsterdam aan van 26 Nov. 1889, waarin zij naar aanleiding van de navolgende feiten tot ééne voortgezette handeling concludeerde.

Een commissionair in effecten was belast met de administratie van het vermogen eener hoogbejaarde weduwe te Amsterdam. Hij had de opdracht om op gezette tijden de coupons van hare effecten te komen knippen, om die dan voor haar te verzilveren. Daartoe kreeg hij de beschikking over hare effectentrommel en knipte hij ze in tegenwoordigheid der weduwe. Bij verschillende dergelijke gelegenheden eigende hij zich meermalen wederrechtelijk eenige effecten toe.

We treffen hier aan meerdere misdrijven van diefstal, dus gelijksoortige handelingen, eenheid van object — dezelfde weduwe immers werd meermalen bestolen, — eenheid van opzet in ruimeren en engeren zin.

Ten slotte nog hadden al die diefstallen op dezelfde wijze en bij eenzelfde gelegenheid plaats en op eenzelfde tijd, nl. zodra de coupons konden worden geknipt, werd hij daartoe aan haar huis ontboden.

Op grond dier verschijnselen nam de rechter aan, dat hier een nauw verband tusschen de verschillende strafbare feiten aanwezig was, zoodat ze als óéne voortgezette handeling waren te beschouwen.

Wat de beide voornaamste criteria aangaat, hebben we hier gelijke opvatting als in de M. v. T.

Een snelle opeenvolging van handelingen, hoe ruim ook opgevat, ontbreekt echter hier. Evenwel is het in de M. v. T. geen hoofdvereischte, maar meer genoemd om den samenhang te duidelijker te doen uitkomen en daarvoor hebben we hier genoeg andere hulpmiddelen.

3. Het W. v. h. R. n°. 5635 vermeldt een beslissing van den Hoogen Raad, waarbij een vonnis van het kantongerecht te Appingadam van 11 Juli 1888 werd gecasseerd op grond, dat bij een veroordeeling

wegens verschillende feiten, alle opleverende dezelfde overtreding, de feitelijke gronden in het vonnis moeten worden aangegeven, waarom de feiten niet zijn beschouwd als ééne voortgezette handeling volgens art. 56 Swb., maar als op zich zelf staande handelingen, waarop art. 62 j^o art. 57 Swb. van toepassing is.

Een grutter en voerman te Delfzijl had, in strijd met een daar in 1862 uitgevaardigd politie-reglement Hfdst. III, art. 1, 22 malen een mestverzameling gehad binnen den afstand van 10 M. van den openbaren weg en zulks nadat hij wegens gelijk feit kort te voren bij vonnis van hetzelfde Kgrt. was veroordeeld.

De H. R. verwees de zaak naar de rb. te Groningen, na het vonnis te hebben gecasseerd wegens schending der wet, met name van artt. 221, 223, 211, 253 W. v. Sv. Het Kgrt. had den gewonen concursus realis aangenomen en art. 62 j^o 57 Swb. toegepast, achtte dus hier geen strafbare feiten aanwezig, die in zoodanig verband staan, dat ze als één voortgezetz delict moeten worden aangemerkt, ondanks eenzelfde opzet, snelopvolgende handelingen, — immers hadden die 22 strafbare feiten plaats gedurende de 2e helft van Mei en 1e helft van Juni — gelijksoortige handelingen, eenzelfde object — het was toch een overtreding tegen de gemeente, een

rechtspersoon — eenzelfde plaats. Het is moeilijk hier uit te maken, wat de kantonrechter wel een voortgezet misdrijf beschouwde; waarschijnlijk was hij van meening, dat de eenheid van opzet niet voldoende bleek. Immers hadden de handelingen op verschillende, zij het dan ook achtereenvolgende dagen, plaats, en achtte hij dientengevolge, al was het opzet van iedere handeling gelijk, dit toch niet voldoende om een eenheid van opzet te constateeren, daar zeer goed ieder opzet afzonderlijk en op zich zelf staan kan.

Dat de H. R. bij voldoende motiveering door den lageren rechter, waarom er geen verband aanwezig is, het rechtsmiddel had moeten verwerpen, zie daarvoor blz. 19.

4. Zeker inwoner van Tiel werd voor het Kgrt. aldaar gedagvaard ter zake, dat hij zich zekeren nacht in Mei '92 in kennelijken staat van dronkenschap had bevonden op den openbaren weg te Tiel en dat hij tevens terzelfder ure aldaar luidkeels had gezongen en geschreeuwd zoodanig, dat daardoor de nachtrust kon worden verstoord.

De kantonrechter overwoog in het vonnis, dat, ofschoon de bewezen verklaarde feiten elk op zich zelf

een overtreding opleveren, deze echter als op dezelfde plaats en op denzelfden tijd gepleegd, moeten worden beschouwd als ééne voortgezette handeling, waarop slechts ééne strafbepaling behoorde te worden toegepast. Het O. M. voorzag zich tegen dat vonnis in cassatie en gebruikte als middel daartoe schending of verkeerde toepassing o. a. van art. 56, op grond dat van een voortgezette handeling geen sprake kon zijn, tenzij verschillende gepleegde strafbare feiten de uiting waren van één ongeoorloofd besluit en dan nog slechts, als de feiten gelijksoortig waren en niet in hun wezen verschillend, zooals in dit geval en beriep zich daarbij op de M. v. T. ad art. 56 Swb. De advocaat-generaal Mr. GREGORY, ofschoon hij zich aan de in de M. v. T. uitgedrukte leer aansloot, betwijfelde, of die in art. 56 zelve ligt, wijl het art. spreekt van meerdere feiten zonder eenige beperking en daarom den rechter niet dwingt de bedoelde leer van de M. v. T. als de juiste aan te nemen en de rechter het art. dus niet schendt, als hij die leer juist niet tot de zijne maakt. Alleen mag volgens dezen uit het art. worden afgeleid, dat de wetgever het oordeel aangaande het bestaan van het verband geheel feitelijk aan den rechter heeft willen overlaten.

Daar nu in casu is beslist, dat er zulk een verband tusschen de beide bewezen verklaarde feiten bestond, heeft men hier te doen met eene feitelijke beslissing, die de rechter in cassatie moet oerbiedigen.

De H. R. oordeelde in zijn arrest van 21 Nov. 1892, dat, aangezien de kantonrechter de feiten had beschouwd als ééne voortgezette handeling, alleen op grond dat zij zijn gepleegd op dezelfde plaats en op denzelfden tijd, hierin echter niet het kenmerk lag van eene voortgezette handeling in den zin van art. 56 Swb., dat daartoe werd vereischt, dat — afgescheiden van plaats en tijd — de feiten tengevolge van hun verband te zamen uitmaken ééne handeling en dat zoodanige eenheid van handeling niet kon bestaan, waar de feiten ongelijksoortig waren, terwijl de ongelijksoortigheid van de hier bedoelde feiten reeds daaruit volgde, dat het eene feit eene overtreding opleverde betreffende de zeden en het andere eene overtreding betreffende de openbare orde; dat derhalve art. 56 verkeerd was toegepast en het middel gegrond was.

De H. R. oordeelde, dat dergelijk verband onmogelijk was, waar de kantonrechter als grond daarvoor alleen eenheid van tijd en plaats voldoende achtte, dus over een zaak van niet bloot feitelijken aard, was het dus

niet eens met den advocaat-generaal, in zooverre de H. R. hier het cassatiemiddel gegrond achtte.

In deze vonnissen hebben we dus duidelijk uitgesproken meeningen. Het Kgrt. te Tiel meende eenzelfde plaats en tijd voldoende om het verband, dat art. 56 eischt, op te leveren.

Het O. M. van het Kgrt. en de adv.-gen. sluiten zich, wat dat verband aangaat, geheel aan bij de M. v. T.

De H. R. zegt eindelijk, dat gelijksoortigheid der handelingen een der essentialia moet geacht worden en zonder deze geen voortgezette handeling kan bestaan.

Eenheid van opzet ontbreekt hier bij de verschillende feiten, zelfs ruim opgevat. Immers het opzet om te schreeuwen en rumoer te maken was niet het doel van het zich bedrinken. Wel was de tweede overtreding een gevolg van de eerste en vond daarin zijn oorsprong.

Ten slotte was er nog een zelfde object en wel de Staat of de Maatschappij, die door dit misdrijf was ge-laedeerd. Zie voor dit arrest W. v. h. R. n°. 6273.

5. Arrest van den Hoogen Raad van 2 Febr. 1891 W. n°. 5995. Bij de dagvaarding voor de Rb. was den beklagde ten laste gelegd, dat hij van zekere Gebr^s. S., bij wien hij tegen loon in dienst was, om voor hen vee

te verzorgen, vee en landbouwvoortbrengselen te verkoopen, de van de verkochte goederen gemaakte verkoopsommen in ontvang te nemen en die aan zijne meesters af te dragen, de opdracht gekregen hebbende om een hun toebehoorende koe voor hen te verkoopen, dezelve in Febr. '90 aan een ander had medegegeven om die te Rotterdam te verkoopen en van dezen den koopprijs in ontvang had genomen en dat geld, dat alzoo aan zijne meesters toebehoorde en dat hij anders dan door misdrijf onder zich had, zich geheel toegeëigend had, en 2° dat hij in het begin van hetzelfde jaar te Werken in genoemde qualiteit van die Gebr^s. S. een partij hooi, hun toebehoorende, voor een zekeren som verkocht en afgeleverd en dien koopprijs gedeeltelijk opzettelijk wederrechtelijk zich had toegeëigend en 3° dat hij te de Werken in den loop van dat jaar een schaap van die Gebr^s. S. opzettelijk wederrechtelijk zich had toegeëigend, hetzelfde buiten weten en zonder machtiging van die eigenaren verkocht en de opbrengst voor zich behouden, althans niet afgedragen had.

Alleen gelijksoortigheid der handelingen deed zich hier voor en het feit, dat hij die pleegde in eenzelfde qualiteit, naast eenheid van object.

Eenheid van besluit ontbrak echter, was althans ner-

gens uit af te leiden, alsook een snelle opvolging der handelingen, weshalve de rechtbank dit niet beschouwde als een delictum continuatum en dus art. 56 niet toepaste.

Waarschijnlijk werd op grond van het niet aanwezig zijn der criteria van de M. v. T. deze beslissing aldus gegeven.

Beklaagde vroeg cassatie van het vonnis op grond van schending van art. 56, omdat hier slechts één voortgezet misdrijf was begaan, een gevolg van één ongeoorloofd besluit bij gelijksoortigheid van feiten.

De beklaagde vergat, dat het bewijs, dat hier één opzet aanwezig was, van zijne verklaring niet alleen afhangt, maar het bewijs daarvoor wel degelijk ook uit de feiten zelven moet blijken.

De II. R. oordeelde, dat het middel, dat aangewend was; onjuist was, dat integendeel de drie ten laste gelegde feiten, die alleen daarin overeenstemmen, dat zij onder het misdrijf van verduistering vallen, overigens van geheel ongelijken aard zijn en allen feitelyken samenhang missen, zoodat elk feit slechts tengevolge van een afzonderlijk en op zich zelf staand besluit kon worden gepleegd.

De H. R. eischt dus uitdrukkelijk een zelfde door alle feiten loopend besluit of opzet naast gelijksoortigheid van handeling.

Dat het laatste alleen niet voldoende is, zegt de H. R. hier uitdrukkelijk en geeft het ontbreken van eenheid van opzet als reden op, waarom hij het vonnis casseert.

Dat hier geen eenheid van opzet is, is zooveel duidelijker, nu die verduisteringen op verschillende tijdstippen zijn gepleegd.

Onder 4 zegt de H. R. in zijne overweging tevens, dat eenheid van plaats en tijd niet uitdrukkelijk als vereischten behoeven gesteld te worden, waaruit blijkt, dat hij die meer als hulpmiddelen beschouwt, maar ook geenszins voldoende om daaruit tot het verband van art. 56 te beschuiten.

6. Arrest van den Hoogen Raad van 19 Jan. '91 W. n° 5989. Een houdster eener tapperij ergens te 's Gravenhage, had telkenmale en na daarvoor meermalen bekeurd te zijn, in een aan de gelagkamer grenzend vertrekje ten genoeg van de daar aanwezige bezoekers pianomuziek doen maken, zonder dat zij tot het geven van eene vermakelijkheid op die dagen en uren van den Burgemeester vergunning had bekomen.

De Kantonrechter had in zijn vonnis geen verband zoodanig als art. 56 eischt, aangenomen.

Cassatie gevraagd zijnde op grond van schending van

art. 56 Swb., oordeelde de H. R. ten aanzien van dit middel, dat uit de omstandigheid, dat door denzelfden persoon op verschillende tijdstippen hetzelfde strafbare feit werd gepleegd, rechtens niet volgt, dat de feiten in zoodanig verband staan, dat zij volgens art. 56 Swb. als ééne voortgezette handeling moeten worden beschouwd en oordeelde, dat evenmin op feitelijke gronden door den Kantonrechter is aangenomen, dat tusschen de ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten, die elk op zich zelf een overtreding opleveren, zoodanig verband bestaat als art. 56 op het oog heeft en dat derhalve dit middel ongegrond was.

De Kantonrechter maakte uit de omstandigheid, dat die overtredingen op verschillende tijdstippen plaats grepen op, dat hier geen eenheid van opzet aanwezig was, en de H. R. zegt eenvoudig, dat, waar art. 56 zelf niet uitmaakt, waarin het delictum continuatum bestaat, maar dit aan den rechter overlaat om het uit de feiten, die zich voordoen, af te leiden, hij op juridieke gronden alleen daartoe niet besluiten kan, als de Kantonrechter uit de feiten constateert, dat en waarom het verband van art. 56 niet aanwezig is.

In dit arrest blijkt dus van de meening van den H. R. niets, evenmin als in dat sub 3, waar een Kantonrech-

telijk vonnis gecasseerd werd op grond, dat het de feitelijke gronden, waarom de feiten niet zijn beschouwd als ééne voortgezette handeling, maar als op zich zelf staande handelingen, niet aangegeven had.

Daarentegen kunnen we uit de arresten sub 4° en 5° duidelijk opmaken, dat de H. R. dezelfde leer huldigt als de M. v. T. aangeeft.

Van het Kantongerecht te 's Gravenhage kunnen we slechts gissen, dat de M. v. T. tot handleiding diende om tot het niet aanwezig zijn van een delictum continuatum te besluiten, met zekerheid is het echter uit dit vonnis niet af te leiden.

Ten slotte had de Advocaat-Generaal (Mr. VAN MAANEN) nog betoogd in zijne conclusie, dat tot het wezen van een voortgezet delict behoorde, dat het onafgebroken had voortgeduurd in dien zin, dat er tusschen de misdadige handelingen geen zoodanig tijdsverloop is gelegen, dat de volgende feiten geen nieuwen aanvang hebben gehad en waar er hier een of meer dagen zijn verlopen tusschen de verschillende daden, waar de tapperij tusschen de eene muziekkuitvoering en de andere 's nachts gesloten moest zijn en de requirante telkens na bekeuring opnieuw de strafbare handeling beging, was dit zeker niet het geval.

7. W. v. h. R. n°. 5556, Kgt. Eindhoven 20 Dec. 1887 en rechtbank te 's Hertogenbosch van 16 Febr. 1888.

De zaak, die hier aanleiding gaf tot meerdere rechterlijke beslissingen, betrof de omstandigheid, dat zeker persoon op 19 Nov. 1887 gedurende 3 uren te Woensel in N.-Brabant gejaagd had op gronden van 5 verschillende eigenaars zonder van eene schriftelijke vergunning diër eigenaren te zijn voorzien geweest.

De kantonrechter te Eindhoven zoowel als de rechtbank te 's Hertogenbosch namen óéne voortgezette handeling aan. De officier van Justitie te 's Bosch voorzag zich tegen deze beslissing in cassatie op grond van artt. 1, 2, 44 van de Jachtwet en artt. 56, 62, 91 Swb. op grond, dat de Jachtwet derogeert aan de algemeene bepalingen van het nieuwe Wetboek van Strafrecht, naar aanleiding van art. 91 Swb., waarmede de Advocaat-Generaal (Mr. DE SAVORNIN LOHMAN) zich vereenigde.

De H. R. overwoog hierbij, dat de rechtbank slechts óéne geldboete had opgelegd, op grond dat wel is waar het bij art. 10 n°. 14 van de Invoeringswet gehandhaafd art. 44 van de Jachtwet de overtreding van art. 2 afzonderlijk straft, doch geenszins het beginsel van art. 56 j^o 62 Swb. wil uitgesloten zien — en meent ook dat door de handhaving van art. 44 der Jachtwet

geen inbreuk is gemaakt op art. 56 Swb., dat de strafbepaling omtrent voortgezette handelingen zoo ten aanzien van misdrijven als overtredingen regelt; dat in het beklagde vonnis het bestaan eener voortgezette handeling op feitelijke gronden is aangenomen en dat derhalve het cassatie-middel moet worden verworpen.

Evenals de rechtbank te 's Bosch, besliste ook de rb. te Maastricht bij vonnis van 25 Sept. 1888, W. n°. 5624 en de rechtbank te Groningen bij vonnis van 19 Jan. 1888, T. van Sr. III blz. 569.

Bij de uitspraak van de rb. te Maastricht gold het een op eenzelfden dag 5 malen gronden van anderen bejagen zonder voorzien te zijn geweest van de vereischte vergunning, wat de rb. beschouwde als ééne voortgezette handeling, zoodat slechts ééne straf moest worden opgelegd, terwijl de beslissing van de rb. te Groningen eenzelfde feit betrof, nl. dat iemand zonder schriftelijk bewijs van vergunning de gronden van meerdere eigenaren bejaagd had. De bewezen feiten, nam de rb. aan, moesten als óéne voortgezette handeling worden aangemerkt.

Duidelijk blijkt in al deze gevallen, niet alleen dat er een gelijk opzet is, maar tevens dat ieder opzet niet afzonderlijk en op zichzelf staat, doch er een ver-

band tusschen is, zoodat men hier éénheid van opzet in engeren zin aantreft; voorts gelijksoortige handelingen, die elkaar snel opvolgen, daar toch gedurende het tijdperk van 3 uren, één dag enz. deze verschillende feiten gepleegd zijn. Meerdere objecten zijn hier aanwezig, daar de gronden aan verschillende eigenaren toebehoorden.

Al deze uitspraken sluiten zich aan de M. v. T. aan. Evenmin als sub 3 en 6 blijkt hier de meening van den H. R.

Het was hier dan ook geenszins te doen om een uitspraak van den H. R. aangaande art. 56 Swb. betreffende het delictum constinuatum, maar het gold meer de quaestie, of naar aanleiding van art. 91 Swb. art. 44 van de Jachtwet niet derogeerde aan art. 56 Swb., ten opzichte waarvan de H. R. besliste, dat het geen inbreuk op dat art. maakt.

8. Hij, die op drie achtereenvolgende dagen een valschelijk onder eens anders naam gestelden en onder teekenden brief schrijft, gericht aan drie verschillende personen en aan verschillende personen ter hand gesteld, en strekkende om daarop afgifte te bekomen van 2 afzonderlijke voorwerpen, in het bezit van afzonderlijke

personen, begaat drie feiten van valsheid, die niet als ééne voortgezette handeling kunnen worden beschouwd. Zoo besliste het Hof te Leeuwarden 27 Jan. '87 tegenover de rechtbank te Winschoten, die hier een delictum continuatum had aangenomen. Zie T. v. S. I. blz. 549.

Het vonnis van de rechtbank te Winschoten ging waarschijnlijk van deze overweging uit, dat eenmaal een begin met dergelijk snood misdrijf gemaakt zijnde, dit den persoon aanleiding gaf met dat misdrijf voort te gaan en concludeerde dientengevolge tot eenheid van besluit, terwijl het feit, dat het 3 dagen achtereen geschiedde haar daarin versterkte.

Dat het opzet gelijk is, blijkt uit de gelijksoortigheid der handelingen; zoodat hare meening toch aan de M. v. T. ontleend was, terwijl het Hof meer objectief de verschijnselen beschouwde, ieder opzet afzonderlijk en op zichzelf staande achtte, uit het feit, dat de 3 achtereenvolgende feiten niet terstond na elkaar verricht werden en dus op grond van de M. v. T. het vonnis van de rb. te W. vernietigde. Waar hier de handelingen gelijksoortig waren en het opzet gelijk, hing het al of niet van de subjectieve meening des rechters af of hier genoegzame hulpmiddelen waren om

tot eenheid van opzet te besluiten. Daar eenheid van doel en object ontbrak, moest dit alleen uit de snelle opeenvolging der handelingen worden opgemaakt. En vandaar aan de hand van dezelfde M. v. T. een zoo geheel tegenovergestelde beslissing.

9. De feiten, dat iemand, zich valschelijk als stads-vuilnisman voordoende, nieuwjaar wenscht en nieuwjaarsgiften ontvangt bij verschillende personen, zijn te beschouwen als ééne voortgezette handeling, besliste de rechtbank te 's Bosch 12 Febr. '91. Zie T. v. S. VI, blz. 456.

Eenheid van opzet, gelijksoortigheid van handelingen en snelle opeenvolging der feiten zijn de feitelijke verschijnselen, ten gevolge waarvan de rechter tot ééne voortgezette handeling besloot, dus geheel in overeenstemming met de M. v. T.

10. Hij, die nachtrumoer maakt door luidkeels te zingen en te schreeuwen en daarbij voor de eerbaarheid aanstootelijke liederen zingt, begaat 2 feiten, die, ofschoon elk op zichzelf overtreding opleverende, in zoodanig verband staan, dat zij moeten worden beschouwd als ééne voortgezette handeling, besliste het Kgt. te Schiedam 27 Oct. '86, T. v. S. I, blz. 549.

Eenheid van opzet is hier niet aanwezig, noch zijn de handelingen gelijksoortig, aangezien de eene een overtreding is betreffende de openbare orde, de andere eene betreffende de zeden.

Slechts eenheid van tijd en plaats naast eenheid van object, nl. de maatschappij, doet zich hier voor en voorts hangt de 2^e overtreding in zooverre samen met de eerste, als zij een uitvloeisel is van de eerste, van den toestand, waarin de persoon verkeerde.

Het is duidelijk, dat hier de rechter niet tot een delictum continuatum besloot op grond van de M. v. T., maar art. 56 van toepassing achtte, zoodra maar eenige samenhang, welke dan ook, zich bij de verschillende feiten voordoet.

We hebben hier een volkomen gelijk geval als sub 4° en een gelijke beslissing van den kantonrechter, die echter door den H. R. evenals sub 4° ongetwijfeld zou zijn gecasseerd, ware dat rechtsmiddel aangewend.

11. Een beklaagde, in beschonken toestand op straat verkeerende, slaat met een sabel glasruiten in, mishandelt vervolgens een vrouw, verzet zich ten slotte met geweld tegen agenten van politie, die hem gearresteerd hebben. Zie T. v. S. VI, blz. 455/6.

Het H. M. G. 12 Nov. 1886 oordeelde hier art. 56 niet van toepassing en achtte dus het delictum continuatum niet aanwezig, op grond, dat het hier gold misdrijven geheel van aard verschillende, hoe spoedig ze ook op elkaar volgden en dat er hier geen sprake kon zijn van uitvoering van een en hetzelfde strafbare opzet.

Het H. M. G. acht eenheid van opzet noodig naast gelijksoortigheid der handelingen. Dat deze beide niet aanwezig zijn is de reden, waarom het art. 56 niet van toepassing verklaart.

Dat de handelingen niet als dezelfde te qualificeeren zijn is duidelijk, terwijl van eenheid van opzet geen sprake kan zijn, waar de feiten alleen een gevolg zijn van het verkeer in eenzelfden toestand, maar elk opzet noch gelijk is, noch overigens eenig verband uitdrukt en dus geheel afzonderlijk en op zich zelf staat.

De opvatting van het H. M. G. is dus gelijk aan die van de M. v. T., daar zij dezelfde vereischen hier stelt voor het delictum continuatum.

12. Evenzoo besliste het H. M. G. 7 Jan. '87 ten opzichte van een minderen militair, die, in beschonken toestand op straat met een burger vechtende, op ver-

maan van politicagenten zich rustig te gedragen, aan die agenten beleedigende woorden had toegevoegd, bij zijne arrestatie zich tegen hen met geweld verzet, zich evenzoo had verzet tegen eene ter assistentie bijgevoegde militaire patrouille en den kommandant dier patrouille, een meerdere in rang, uitgescholden en tegen den buik geschopt. Zie T. v. S. VI, blz. 456.

De krijgsraad 1e mil. afd. te 's Gravenhage had al deze feiten als ééne voortgezette handeling beschouwd op grond, dat alles een gevolg was van het verkeeren in eenzelfde toestand, wat naar zijn meening genoegzaam verband uitdrukte naast eenheid van tijd en plaats om art. 56 toe te passen. In hooger beroep echter werden ze alle als zelfstandige misdrijven, die niet als ééne voortgezette handeling konden worden beschouwd bij de schuldigverklaring en toepassing der straf aangemerkt.

Deze uitspraak was gegrond in het ontbreken van eenheid van opzet en gelijksoortigheid der handelingen en komt dus met zijne vorige beslissing overeen.

13. Den 31 Oct. 1890 besliste datzelfde H. M. G., dat een mindere militair, die na zich met geweld en het plegen van mishandeling te hebben verzet tegen

zijne arrestatie door een agent van politie en dientengevolge ontsnapt, eenigen tijd later door dien agent op nieuw aangetroffen, zich weder op gelijke wijze verzet zoowel tegen dien agent als tegen een korporaal, die op verzoek van dien agent hulp verleende, zich niet schuldig maakte aan één enkel voortgezet misdrijf, maar aan twee misdrijven, ééne voortgezette handeling, voor zoover zijne handelingen tegen den agent en een feit van insubordinatie. Zie T. v. S. VI, blz. 455.

Eenheid van opzet, snelopvolgende handelingen en gelijksoortigheid der handelingen blijken hier duidelijk als criteria aangenomen voor het delictum continuatum, terwijl het feit van insubordinatie juist als een afzonderlijk misdrijf wordt beschouwd, daar het geen gelijksoortigheid van handeling oplevert met de overige feiten.

14. Eveneens besliste het H. M. G. 2 Nov. '88 ten opzichte van een militair, die, door een rijksveldwachter op den openbaren weg in kennelijken staat van dronkenschap en vechtende met andere personen bevonden, dien ambtenaar een vuistslag in het aangezicht toebrengt en vervolgens te dier zake gearresteerd, zich daartegen met geweld verzet, en zoowel aan dien ambtenaar als aan een ter adsistentie gekomen gemeente-

veldwachter verschillende gevoelige slagen en schoppen toebrengt. Zie T. v. S. VI, blz. 456.

Hier treffen we noch gelijksoortige handelingen, noch eenheid van opzet aan, weshalve het Hof afzonderlijke misdrijven aannam, daar het den samenhang, dat alles uit één toestand voortvloeide, niet voldoende achtte om het verband van art. 56 Swb. weer te geven.

15. Het vervalschen van een verlof pas, ten einde het feit van desertie, door achterblijven van verlof, te verbergen, staat niet in zoodanig verband met de desertie, dat een voortgezot misdrijf in den zin van art. 56 Swb. behoort te worden aangenomen. Aldus besliste het H. M. G. 11 Febr. 1887 tegen Zeekrijgsraad aan boord van het Wachtschip Amsterdam 16 Dec. 1886. Zie T. v. S. VI. blz. 455.

Eenheid van opzet in ruimeren zin naast eenheid van object meende de Zeekrijgsraad voldoende om het verband van art. 56 uit te drukken. Het H. M. G. echter eischte eenheid in engeren zin naast gelijksoortige handelingen, waarom het, daar deze ontbraken, het vonnis van dien Krijgsraad vernietigde.

16. T. v. Sr. VI, blz. 456, sententie van het H. M. G. van 14 Juni '89: Tusschen valscheid in geschrifte,

gepleegd door een menagemeester van eene militaire menage, ten einde zich gelden tot die menage behorende en onder zijn beheer gesteld, opzettelijk wederrechtelijk te kunnen toeëigenen en die opzettelijke wederrechtelijke toeëigening bestaat zoodanig verband, dat ze als ééne voortgezette handeling zijn te beschouwen.

Van eenheid van opzet in engeren zin blijkt hier niet, te meer daar de handelingen ongelijksoortig zijn, slechts eenheid in ruimeren zin is hier aanwezig, voor zoover met beide feiten hetzelfde werd beoogd.

Toch besliste het H. M. G. alleen op die gronden, dat hier een delictum continuatum aanwezig was, in afwijking van een vorige uitspraak van 11 Febr. '87, waar een nagenoeg gelijk geval zich voordeed, terwijl een later vonnis zich woor, even als vroeger, geheel aan de M. v. T. aansluit. Zie o. a. zijn sententie van 31 Oct. '90 sub 13.

17. Wanneer iemand na met een valschen sleutel de kist van een ander te hebben geopend en daaruit iets ontvreemd te hebben, kort daarna in vereeniging met een ander opnieuw hetzelfde feit pleegt, moeten die 2 feiten, voor zoover hem betreft, als ééne voortgezette handeling in den zin van art. 56 Swb. worden beschouwd.

Zoo besliste het H. M. G. 25 Maart 1887. Zie T. v. S. VI. blz. 455.

Eenheid van opzet, gelijksoortige handelingen zijn hier de voornaamste criteria, die zich voordoen.

Daarbij wijst het feit, dat beide misdrijven ter zelfder plaatse gepleegd zijn het verband des te meer aan.

18. Wanneer 3 vereenigde personen na voorafpraak eerst door geweld en bedreiging met geweld iemand trachten te bewegen hun gold te geven, daarna op zijne volstandige weigering twee van hen hem met geweld van zijn bed naar een ander deel van de kamer sleuren en aldaar vasthouden, terwijl de 3° het bed en de goederen van dien persoon nazoekt, zijn kist openbreekt en daaruit geld wegneemt, dat hij vervolgens, nadat zij zich verwijderd hadden, met de 2 anderen deelt, dan behooren zij niet aan afpersing, maar aan poging tot afpersing en diefstal te worden schuldig verklaard, hoewel deze feiten zijn te beschouwen als ééne voortgezette handeling. H. M. G. 7 Sept. '87, T. v. S. VI, blz. 455.

Poging tot afpersing en diefstal zijn twee gelijksoortige feiten, die onder ééne qualificatie vallen. Daarenboven is hier eenheid van opzet in ongeren zin aanwezig naast

eenheid van object, plaats en tijd, zoodat het H. M. G. hier zijn gewone opvatting huldigt, die met de M. v. T. overeenstemt.

19. De jongste beslissing betreffende het delictum continuatum is die van de rechtbank te Amsterdam van 26 April 1894, aangaande zekeren H. DE JONG, die veroordeeld werd wegens oplichting, 3 malen gepleegd ten nadeele van een hotelhouder, telkens onder voorgeven zelf grondbezitter te zijn, om zich zoo in diens vertrouwen in te dringen.

De rb. oordeelde, dat het hem ten laste gelegde ééne voortgezette handeling uitmaakte in den zin van art. 56 Swb. Naast eenheid van besluit hebben we hier gelijksoortige handelingen en eenheid van object, terwijl bovendien de feiten kort na elkaar plaats hadden. Evenals sub 2 houdt de rb. zich ook hier aan de vereischen, die de M. v. T. noodzakelijk acht.

Beschouwen we de beslissingen van het H. M. G. afzonderlijk, dan zien we daar een bijna vaststaande rechtspraak, waar als vereischen voldoende, maar tevens noodzakelijk worden gesteld eenheid van opzet naast gelijksoortige en snel opeenvolgende handelingen,

welk laatste echter een ondergeschikte rol speelt en meer dient tot verduidelijking van de eenheid van opzet en vaak afwisselt met andere hulpmiddelen.

Echter verbreekt de sententie sub 16 dien regelmaat weer, zonder dat we daarvoor een reden weten aan te geven.

Onze conclusie is dus, dat over het algemeen het H. M. G. met de M. v. T. geheel overeenstemt, terwijl de lagere militaire colleges, voor zoover we dienaangaande vonnissen aantreffen (zie sub 12 en 15), de meening van de M. v. T. niet huldigen, maar veeleer elken samenhang tusschen 2 of meer feiten voldoende achten om een delictum continuatum aan te nemen.

Wat de overige lagere en hoogere burgerlijke colleges aangaat en in het bijzonder den H. R., zien we ook duidelijk, dat zij zich evenals het H. M. G. aansluiten aan de M. v. T., dat echter sommige lagere colleges nu en dan ieder feit, dat maar eenigszins een betrekking kan doen vermoeden met een ander misdrijf, als voortgezette handeling bestempelen en daarop één straf toepassen.

De Deutsche theoriën vinden dus hier geen ingang, maar ook de meeningen van Mrs. J. B. BREUKELMAN en L. E. VAN PETERSOM RAMRING, dat er geen bepaalde

criteria zijn te stellen, maar nu eens deze dan gene feitelijke verschijnselen dat verband aangeven, zijn niet tevens die, welke in onze rechtspraak in den regel worden gehuldigd.

Die het verband ruim interpreteeren eischen steeds nog eenheid van opzet, zij het dan ook in ruimeren zin, naast snel opvolgende handelingen, terwijl slechts 2 uitspraken eenheid van tijd en plaats (zie sub 4 en 10) voldoende achten.

Over het geheel onderscheiden we dus 2 stroomingen in onze Ned. Rechtspraak, eene w. o. de H. R. regelmatig en het H. M. G. met een uitzondering, die de meening van de M. v. T. huldigt en daar naast een andere, hoewel veel minder groot in getal, die met een lossere verband zich vergenoegen, mits maar eenzelfde misdadig opzet (ruim) zich in de verschillende handelingen openbaart.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Degene, die valsche munt maakt en die uitgeeft, is voor het laatste feit niet strafbaar.

II.

Terecht neemt art. 47 Swb. onder de middelen tot uitlokking de overtreiding en opruiing niet op.

III.

De onderscheiding in absoluut en relatief ondeugdelijke middelen bij poging verdient afkeuring.

IV.

Iemand boven de 16 jaren is bevoegd onder eede getuigenis af te leggen omtrent feiten, waargenomen vóór zijn 16^e jaar.

V.

Een belasting, niet in de wet op de middelen vermeld of door de 2^e Kamer daaruit geschrapt, kan de Regcering zoowel invorderen als tot betaling aanwenden.

VI.

Geheel ongrondwettig is de bepaling in de wet van 31 Aug. '53 (Sbl. 83), waarbij aan gemeente-besturen de bevoegdheid wordt toegekend bij plaatselijke verordeningen verlof te geven aan icder, die de verordeningen moeten uitvoeren, de woningen der ingezetenen, huns ondanks binnen te treden.

VII.

Onteigening par zônes is niet in strijd met de Grw.

VIII.

De bevoegdheid om een brief te reclameeren, bij art. 23 al. 1 van de postwet toegekend, is in strijd met art. 159 Grw.

IX.

De dubbele standaard werkt nadeelig, wanneer hij in beperkten kring wordt toegepast, uitnemend, waar een talrijke groep van staten hem invoeren.

X.

Invoerrechten, met een fiscaal doel gheven, zijn niet afkeurenswaardig.

XI.

Het beneficium divisionis komt toe aan alle borgen, ook als zij zich niet op hetzelfde oogenblik verbinden.

XII.

Ook de reeder niet-eigenaar kan van het recht van abandon gebruik maken.

XIII.

Het gehomologeerde accoord in een faillissement is als een overeenkomst, niet als een vonnis te beschouwen.

XIV.

Ten onrechte besliste de Hooge Raad bij arrest van 19 Nov. 1841 op grond van art. 205 Rv., dat getuigenverhoor steeds met gesloten deuren moet plaats vinden.

XV.

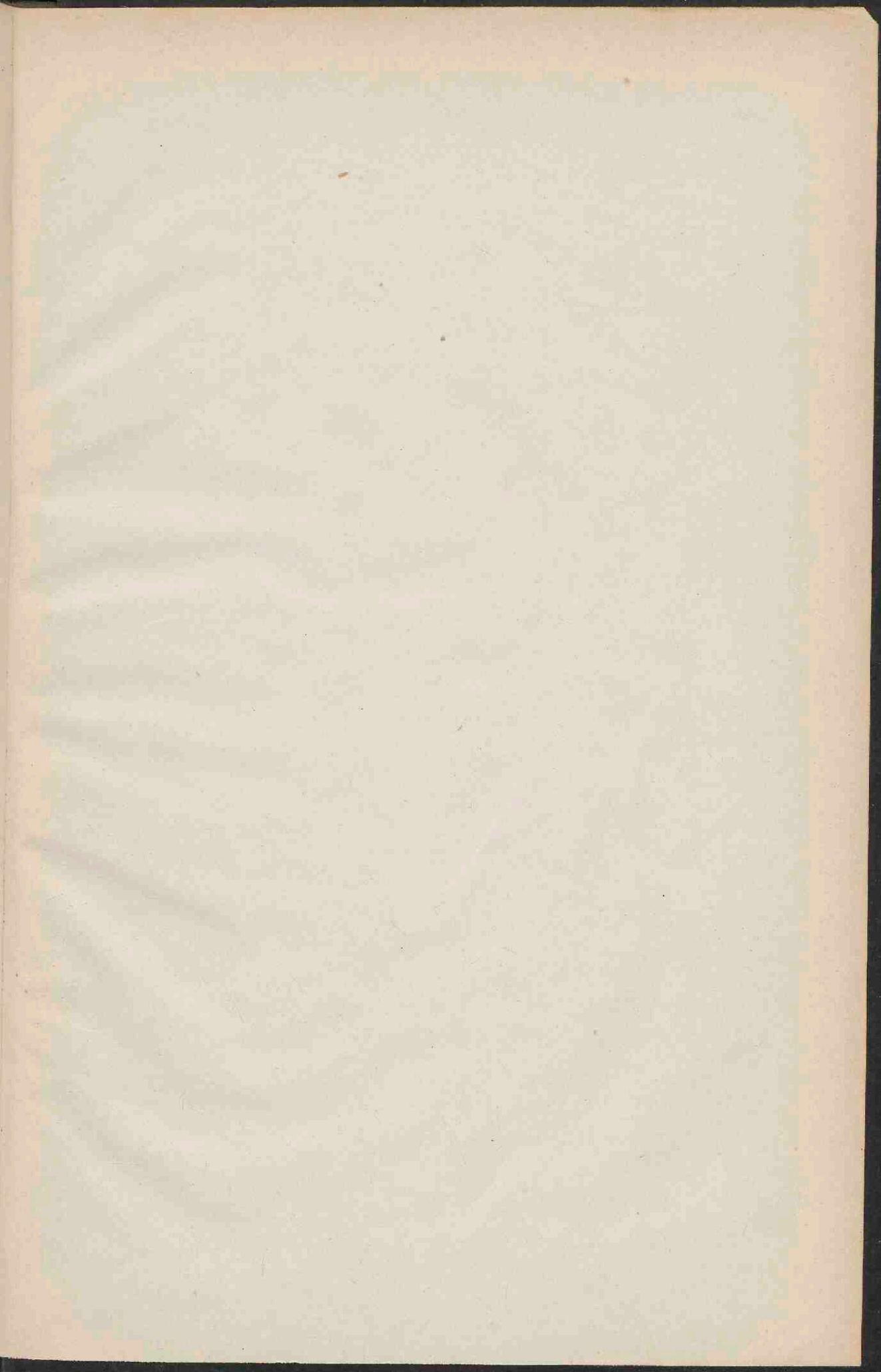
Naast voogdij kan de ouderlijke macht voortduren.

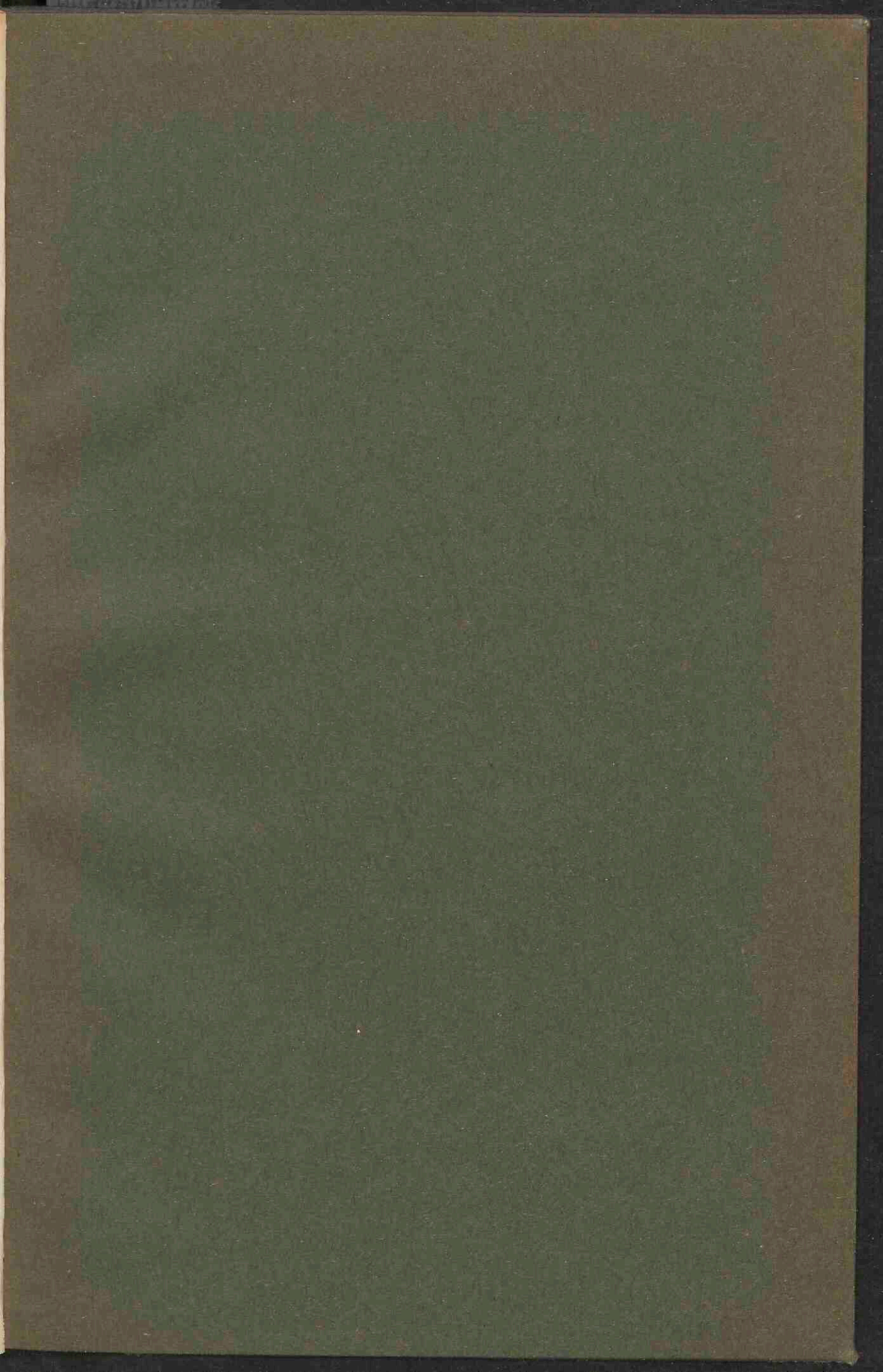
XVI.

De verbintenis tot het verschaffen van onderhoud aan bloed- en aanverwanten is noch solidair, noch ondeelbaar.

XVII.

De giften van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap bedoeld in art. 224 B. W. zijn naar ons recht als erfstellingen of legaten te beschouwen en niet als schenkingen.

A